קליטת המשפט האנגלי

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

כיצד הגיע המשפט האנגלי

האמנה השנייה עשתה יותר מהקמת בית משפט. משהורתה לבית המשפט לעשות משפט בדרכם של בתי המשפט האנגליים, היא הפכה לאמצעי שבו נקלט המשפט האנגלי ביישובי המצרים. בתי המשפט של המאה התשע־עשרה קבעו שהאמנה הנהיגה ביישובי המצרים את משפט אנגליה כפי שעמד בשנת 1826, ככל שהיה ישים לנסיבות המקומיות.[1] התאריך 27 בנובמבר 1826 נעשה מועד החיתוך לקליטת חוקים אנגליים בעלי תחולה כללית: חוקים שנחקקו באנגליה לאחר מועד זה חלו בסינגפור רק אם הוחלו עליה במפורש או נקלטו בדרך אחרת.

הקליטה באמצעות אמנה אפיינה את המושבות הבריטיות של התקופה. היא העניקה למתיישבים ולסוחרים מערכת משפט שלמה במחי יד: המשפט המקובל (common law) בדיני חוזים, נזיקין וקניין, עקרונות היושר (equity), דיני הנאמנות ודיני הפרוצדורה של בתי המשפט האנגליים. עבור קהילה מסחרית שחבריה המובילים באו מבריטניה ושסחרה מומן מלונדון, היה זה יתרון מכריע. ניתן היה לנסח חוזים, למשוך שטרי חליפין ולאכוף חובות לפי דין שהסוחרים ושולחיהם הכירו.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הסתייגות: דתות, הליכות ומנהגים

הקליטה הייתה מסויגת. האמנה הורתה לבית המשפט להפעיל את סמכותו הכנסייתית "so far as the several Religions, Manners, and Customs of the Inhabitants of the said Settlement and Places will admit."[2] מהוראה זו ומהוראות דומות פיתחו בתי המשפט עיקרון שלפיו יש להתאים את המשפט האנגלי בהחלתו על סינגפור כך שלא יגרום עוול או דיכוי לתושבים, בהתחשב בדתותיהם, במנהגיהם ובהליכותיהם, ובמיוחד בדיני המשפחה.[3] בכמה פסקי דין מוקדמים הותאם המשפט האנגלי לפי המשפט המנהגי הסיני, המלאי וההינדי, ומנהגים מקומיים אחדים קיבלו תוקף של דין.[4]

להסתייגות זו הייתה חשיבות עבור קהילות הסוחרים האסייתיות. שאלות של נישואין, ירושה ותוקפן של נאמנויות משפחתיות הוכרעו בהתחשב במנהגים הסיניים, המוסלמיים וההינדיים. בתי המשפט פיתחו גוף פסיקה בנוגע למשפחה הסינית ולרכושה, שלא היה לו אח ורע באנגליה. דיני הנאמנות האנגליים, שהותאמו לנוהג הסיני של הקדשת רכוש לפולחן אבות, הפכו לזירת התדיינות שעיצבה את העברת העושר המשפחתי הסיני ביישובי המצרים. לדיני הנאמנות המודרניים של סינגפור ולפרקטיקה של מבני עושר, הנבחנים בחלק E, יש שורשים בפסקי דין אלה.

מקרה בוחן: נאמנויות לפולחן אבות וגבולות הקליטה

הנוהג הסיני להקדיש רכוש לפולחן אבות ממחיש את המתח בין המשפט האנגלי לבין המנהג המקומי. מוריש סיני ביישובי המצרים הורה לא אחת שבית או נכס אחר יוחזקו לצמיתות, שהכנסתם תשמש לטקסי פולחן האבות ושהנכס לעולם לא יימכר. לפי המשפט האנגלי עוררה נאמנות כזו שתי בעיות: נאמנות למטרה שאינה צדקה הייתה בדרך כלל בטלה, וכן הקניה הכובלת רכוש לזמן בלתי מוגבל פגעה בכלל נגד הנצחיות (rule against perpetuities).

בפרשת *Yeap Cheah Neo v Ong Cheng Neo*, שהוכרעה בידי המועצה הפרטית (Privy Council) בשנת 1875, הגיעה השאלה לערכאה העליונה של האימפריה. המועצה הפרטית קבעה שהכלל האנגלי נגד הנצחיות חל ביישובי המצרים, ושנאמנות לפולחן אבות אינה מטרת צדקה לפי המשפט האנגלי. ההקניה הייתה אפוא בטלה במידה שפגעה בכלל.[5] ההחלטה הראתה את גבולות ההסתייגות לטובת המנהגים המקומיים: בתי המשפט היו מוכנים להתאים את דיני המשפחה האנגליים לנהגים אסייתיים, אך לא להשעות את הכללים היסודיים של דיני הקניין האנגליים.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

לפרשה היו השלכות מעשיות ארוכות טווח. משפחות סיניות התאימו את הסדריהן לכלל, והשתמשו במבנים מוגבלים בזמן, בחברות, ומאוחר יותר, במאה העשרים, בכלים אחרים להחזקת רכוש משפחתי לאורך דורות. המתח בין השאיפה לשמור עושר בתוך המשפחה לזמן בלתי מוגבל לבין עמידת הדין על גבולות להסדרים כאלה עובר כחוט השני בתולדות מבני העושר בסינגפור. חוק המשפט האזרחי (Civil Law Act) הנהיג מאוחר יותר תקופת נצחיות סטטוטורית. דיני הנאמנות המודרניים של סינגפור, הנבחנים בחלק E, מעניקים למייסדי נאמנויות גמישות רבה. עם זאת, השיקולים שבהם עסקה המועצה הפרטית בשנת 1875 – תחלופת הרכוש וזכויות הדורות הבאים – נותרו חלק מניתוחו של כל מבנה משפחתי ארוך טווח.

המשפט המסחרי: קליטה שנייה

בקליטה של 1826 היה פער. המשפט המסחרי האנגלי התפתח במהירות במאה התשע־עשרה באמצעות חוקים בדבר חברות, שטרי חליפין, מכר טובין וביטוח. חוקים אלה לא חלו ביישובי המצרים אם נחקקו לאחר 1826. החקיקה הקולוניאלית סגרה את הפער בקליטה שנייה: פקודת משפט אזרחי קבעה כי בשאלות של המשפט המסחרי – שותפויות, תאגידים, בנקים ובנקאות, שולחים ושלוחים, מובילים ביבשה ובים, ביטוח ימי והמשפט המסחרי בכלל – הדין שיש להחיל יהיה זהה לדין באנגליה באותה תקופה.[6]

לקליטה השנייה הייתה תוצאה מרשימה. היא ייבאה את המשפט המסחרי האנגלי על בסיס מתמשך, כך ששינויים במשפט המסחרי האנגלי חלו אוטומטית ביישובי המצרים ולאחר מכן בסינגפור. המשפט המסחרי של המושבה צעד בקצב אחד עם זה של לונדון, המרכז הפיננסי של האימפריה. סוחרים ובנקים בסינגפור פעלו לפי אותם כללים כמו הצדדים שכנגד בלונדון, דבר שהפחית את הסיכון המשפטי ואת עלויות העסקה. ההוראה נותרה בתוקף לאחר העצמאות, והחילה את המשפט המסחרי האנגלי ישירות ברפובליקה עד 1993.

חוק החלת המשפט האנגלי 1993

הקליטה הפתוחה של המשפט האנגלי יצרה אי־ודאות. לא פעם היה קשה לדעת אילו חוקים אנגליים חלים בסינגפור. יתרה מזו, הקליטה המתמשכת של המשפט המסחרי האנגלי גרמה לכך שמשפטה של מדינה עצמאית השתנה בעקבות החלטות הפרלמנט בווסטמינסטר. חוק החלת המשפט האנגלי (Application of English Law Act 1993) שם קץ למצב זה.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

החוק קובע כי המשפט המקובל של אנגליה, לרבות עקרונות היושר וכלליו, ככל שהיה חלק מדיני סינגפור ערב 12 בנובמבר 1993, ממשיך להיות חלק מדיני סינגפור.[7] המשפט המקובל ממשיך לעמוד בתוקפו ככל שהוא ישים לנסיבותיה של סינגפור ושל תושביה, ובכפוף לשינויים שנסיבות אלה מחייבות.[8] חוקים אנגליים חלים רק אם נמנו בתוספת הראשונה, בשינויים המחויבים. חוקים מקומיים גוברים על חיקוקים אנגליים הסותרים אותם.[9] החוק ביטל את סעיף 5 לחוק המשפט האזרחי, האמצעי לקליטה המתמשכת של המשפט המסחרי, בכפוף להוראות מעבר להליכים שהחלו לפני 12 בנובמבר 1993.[10]

החוק חתם את הפרק הקולוניאלי של הקליטה. משפט סינגפור שלאחר 1993 הוא שיטת משפט מקובל בזכות עצמה, הנעזרת בתקדימים אנגליים ובתקדימים ממדינות חבר העמים כמקור סמכות משכנע ומפתחת פסיקה משלה. לפסקי דין אנגליים עדיין יש השפעה חזקה, והם נחשבים משכנעים במיוחד.[11] לעסקים בינלאומיים השילוב הזה אטרקטיבי: מסגרת מוכרת של משפט מקובל, גוף תקדימים מקומי המותאם לצורכיו של מרכז מסחרי אסייתי, ובתי משפט המתמודדים עם פסיקה אנגלית, אוסטרלית ופסיקה אחרת של חבר העמים.

טעות נפוצה

מקובל להניח שמשפט סינגפור הוא המשפט האנגלי. לשניהם מקור משותף, ולכן תקדימים אנגליים נותרו משכנעים בבתי המשפט בסינגפור. אולם מאז חוק החלת המשפט האנגלי 1993, חוקים אנגליים חלים רק אם נמנו בחוק, והמשפט המקובל האנגלי חל רק כפי שעמד ב־12 בנובמבר 1993, בכפוף לנסיבות המקומיות. בתי המשפט בסינגפור גיבשו עמדות משלהם בתחומים רבים של דיני החוזים, הנאמנות והמשפט המסחרי. חוזה הכפוף לדין סינגפור יש לנתח לפי דין סינגפור, כשהפסיקה האנגלית משמשת כמורה דרך.

הערות

1. פסקי הדין המנחים הם *R v Willans* (1858) 3 Ky 16 ו־*Yeap Cheah Neo v Ong Cheng* (1875) LR 6 PC 381. ראו גם את הדיון אצל Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter", *Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026. ↩

2. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter of Justice and the First Recorder (Part 1)", *Singapore Law Gazette*, מרץ 2023, בציטוט מן האמנה. ↩

3. Wikipedia, "Sources of Singapore law" (נצפה בספטמבר 2026): את המשפט האנגלי "should be modified in application to Singapore so as not to cause

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

,to their religions" בהתחשב ,"injustice or oppression to the indigenous people
."usages and manners" ↩

4. "Wikipedia, "Sources of Singapore law (נצפה בספטמבר 2026): "in certain early
,cases English law was modified by Chinese, Malay and Hindu customary law
."and some native usages or customs acquired the force of law" ↩

5. *Yeap Cheah Neo v Ong Cheng Neo* (1875) LR 6 PC 381. ↩

6. מקור ההוראה בפקודת המשפט האזרחי (Civil Law Ordinance) משנת 1878, ולאחר מכן היא הפכה לסעיף 5 לחוק המשפט האזרחי (Civil Law Act, Cap 43); רשימת הנושאים ונוסחת "corresponding period" מסוכמות מן הספרות המשנית, ובמיוחד מן המאמר על סעיף 5 לחוק המשפט האזרחי ב־*Anglo-American Law Review*, כרך 17, עמ' 251. ↩

7. Application of English Law Act 1993, סעיף 3(1), Singapore Statutes Online (נצפה בספטמבר 2026). ↩

8. Application of English Law Act 1993, סעיף 3(2), Singapore Statutes Online (נצפה בספטמבר 2026). ↩

9. Application of English Law Act 1993, סעיפים 4(1) ו־4(3), Singapore Statutes Online (נצפה בספטמבר 2026). ↩

10. Application of English Law Act 1993, סעיף 6, Singapore Statutes Online (נצפה בספטמבר 2026). ↩

11. "Wikipedia, "Sources of Singapore law (נצפה בספטמבר 2026): התקדימים השיפוטיים האנגליים "continue to exercise a strong influence on the legal system
."and are regarded as highly persuasive" ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.